

Sygn. akt V U 664/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Romuald Kompanowski

Protokolant: st.sekr.sądowy Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2023 r. w Kaliszu

odwołań U. N.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 28 marca 2023 r. Nr (...)

z dnia 30 czerwca 2023 r. Nr (...)

w sprawie U. N.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie ubezpieczenia

Oddala odwołania

Sędzia Romuald Kompanowski

Sygn. akt VU 664/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 marca 2023 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wyłączył U. N. z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 stycznia 2006 r. do 31 maja 2015 r. z uwagi na podlegnięcie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w okresie 1.12.2005 – 30.09.2006 oraz brak nieprzerwanego 3-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu z mocy ustawy w pełnym zakresie przed rozpoczęciem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Kolejną decyzją – z 30 czerwca 2023 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wyłączył U. N. z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 kwietnia 2005 r. do 30 kwietnia 2005 r. z uwagi na wysokość przychodu uzyskanego z realizowanej przez ubezpieczoną umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o umowie zlecenia, wyższego niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Odwołanie od każdej z powyższych decyzji złożyła U. N. wnosząc o ich zmianę i ustalenie podlegania nadal ubezpieczeniu rolniczemu. Jako podstawę do wniesienia odwołania skarżący wskazał brak wznowienia działalności gospodarczej oraz brak wiedzy o konieczności poinformowania KRUS o dalszym zawieszeniu działalności.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z 30 czerwca 2023 r. oraz odrzucenie odwołania od decyzji z 28 marca 2023 r., a po prawomocnym postanowieniu o odmowie odrzucenia – o jego oddalenie.

Na podstawie art. 219 k.p.c. sąd połączył do wspólnego rozpoznania sprawy z obydwu odwołań.

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, co następuje:

Poza sporem pozostawało podleganie odwołującej U. N. ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy prawa od kwietnia 2000 r. w oparciu o akt notarialny mocą, którego odwołująca nabyła własność gospodarstwa rolnego składającego się z gruntów o łącznej powierzchni 2,75 ha fizycznych a przeliczeniowych – 1,70 ha. We wrześniu 2004 r. organ rentowy wydał decyzję mocą, której odwołująca została wyłączona z powyższego ubezpieczenia od 1 października 2004 r. z uwagi na kwotę podatku z prowadzonej przez odwołującą pozarolniczej działalności gospodarczej – wyższą niż dopuszczalne 2 528,00 zł.

Po wydaniu powyższej decyzji, odwołująca zgłosiła w organie ewidencyjnym wniosek o wykreślenie z ewidencji pozarolniczej działalności gospodarczej z uwagi na zaprzestanie jej prowadzenia. W odpowiedzi na powyższe zgłoszenie, organ rentowy w październiku 2004 r. wydał decyzję stwierdzającą podleganie odwołującej ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie od 1 października 2004 r. We wrześniu 2006 r. odwołująca powiadomiła organ rentowy o rozpoczęciu od 1 września 2006 r. prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej wskazując jednocześnie, że jest objęta ubezpieczeniem społecznym rolników z mocy ustawy od 25 kwietnia 2000 r. Odpowiedzią organu rentowego na powyższe zgłoszenie było wydanie we wrześniu 2006 r. decyzji potwierdzającej spełnienie warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz ustalającej dla odwołującej składkę na ubezpieczenie społeczne rolników w podwójnej wysokości. W kolejnych latach odwołująca przedstawiała zaświadczenia o wysokości podatku dochodowego za dany rok kalendarzowy w kwotach nie powodujących ustania podlegania ubezpieczeniu rolniczemu. Taki stan utrzymał się do 31 maja 2016 r. Decyzją z 20 czerwca 2016 r. odwołująca od 1 czerwca 2006 r. została wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolników w związku z niedostarczeniem zaświadczenia o podatku należnym z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Po wydaniu powyższej decyzji, odwołująca z dniem 19 lipca 2016 r. zawiesiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i uzyskała odpowiedni wpis w ewidencji podmiotów gospodarczych. W tych warunkach, organ rentowy decyzją z 8 września 2016 r. stwierdził, że odwołująca od 19 lipca 2016 r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. W marcu 2023 r. do organu rentowego wpłynęło świadectwo pracy wskazujące na zatrudnienie odwołującej w okresie 1.12.2005 – 30.09.2006. Dane wynikające z powyższego dokumentu sprawiły o wydaniu 28 marca 2023 r. wskazanej na wstępie decyzji. Z kolei pozyskanie przez organ rentowy danych o uzyskanym przychodzie z wykonywania umowy o świadczenie usług w marcu i kwietniu 2005 odpowiednio w kwotach: 2 052,01 zł i 657,06 zł sprawiło o wydaniu przez organ rentowy decyzji z 30 czerwca 2023 r. Obie wskazane w tym miejscu decyzje są przedmiotem odwołania w sprawie. Odwołująca nie neguje pozostawania w stosunku pracy w zakresie objętym wyżej podanym świadectwem pracy jak i uzyskanego przychodu w marcu i kwietniu 2005 r.

/ bezsporne /

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 5a ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 maja 2004 r., rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 1 rok, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu. Rolnik lub domownik może podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu wówczas, gdy złoży w ZUS-ie lub w KRUS-ie oświadczenie, że chce podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, o ile spełnia w tym zakresie warunki określone w odrębnych przepisach. Zatem rolnik, który co najmniej przez 1 rok nieprzerwanie podlegał w pełnym zakresie ubezpieczeniu społecznemu rolników i w czasie trwania tego ubezpieczenia podjął pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników. Ten

sam rolnik może podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu działalności gospodarczej, gdy złoży stosowne oświadczenie. Tak więc prawo wyboru pomiędzy ubezpieczeniem społecznym rolników a innym ubezpieczeniem przysługuje tylko rolnikowi, który podjął pozarolniczą działalność gospodarczą po okresie 1 roku nieprzerwanego podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu.

Zmiana zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników prowadzących jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą została wprowadzona ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych ustaw. Ustawa ta weszła w życie w dniu 2 maja 2004 r. zmieniając brzmienie przepisu art. 5a cytowanej na wstępie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników Zgodnie z treścią przepisu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnik lub domownik, podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy przez okres lat 3 lat, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy jej prowadzeniu, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2.835 zł.

Nie było przesłanek aby na gruncie art. 5a cytowanej ustawy w brzmieniu od 2 maja 2004 r. stwierdzić spełnienie przez odwołującą wyżej wskazanych warunków do objęcia jej nadal od 1 września 2006 r. ubezpieczeniem społecznym rolników. Jak wynika z przywołanego przepisu, warunkiem koniecznym aby przy rozpoczęciu działalności gospodarczej rolnik nadal pozostał w ubezpieczeniu społecznym rolników jest podleganie temu ubezpieczeniu przez okres co najmniej 3 lat. Odwołująca powyższego warunku na dzień 1 września 2006 r. nie spełniła albowiem podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników ustало w związku z zawarciem w grudniu 2005 r. umowy o pracę i przez to odwołująca od 1 stycznia 2006 r. nie podlegała temu ubezpieczeniu. Jak wynika z art. 3a cytowanej wyżej ustawy w brzmieniu obowiązującym w latach 1997 – 2012 ubezpieczenie społeczne rolników ustaje z końcem kwartału, w którym ustaly okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu rolniczemu. Zatem na gruncie cytowanego wyżej przepisu zawarcie przez odwołującą 1 grudnia 2005 r. umowy o pracę spowodowało dla niej nowy tytuł podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Zgodnie z przepisem art. 7 ust.1 cytowanej ustawy, rolnik podlega ubezpieczeniu rolniczemu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu z mocy ustawy jeżeli nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu. Identyczne uregulowanie odnoszące się do podlegania ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu zostało zawarte w art. 16 ust. 1 i 3 ustawy. Zatem w okresie 1 stycznia 2006 – 30 września 2006 r. odwołująca mając zawartą umowę o pracę i podlegając z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym pracowników nie podlegała na gruncie przywołanych wyżej przepisów art. 3a ust.1, art. 7 ust. 1 i art. 16 ust.1 i 3 ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników i tym samym podejmując od 1 września 2006 r. prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej nie miała prawa na gruncie art. 5a ustawy do pozostania w tym ubezpieczeniu bo nie podlegała temu ubezpieczeniu przez okres 3 lat. Stan taki trwał do 31 maja 2016 r. bo od następnego dnia organ rentowy wyłączył odwołującą z ubezpieczenia społecznego rolników a ponowne objęcie tym ubezpieczeniem nastąpiło od 19 lipca 2016 r. bo z tym dniem odwołująca zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej. Decyzja z 28 marca 2023 r. była zatem słuszna gdyż oparta była na właściwych podstawach faktycznych – wyżej wskazanych – oraz

na analizowanej w tym miejscu podstawie prawnej. Odwołanie od powyższej decyzji jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Nie było warunków aby kwestionować zasadność decyzji z 30 czerwca 2023 r. W okresie objętym powyższą decyzją odwołująca wykonywała pracę w ramach umowy o świadczenie usług i nie mając innego tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na gruncie ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, spełniała warunki aby wobec uregulowania z art. 6 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 13 pkt 2 cytowanej ustawy podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia wskazanego w umowie jako dzień rozpoczęcia pracy do dnia jej rozwiązania lub wygaśnięcia. Odwołująca nie podlegała jednak wyłączeniu z ubezpieczenia społecznego rolników za cały okres obowiązywania takich umów albowiem umowy takie były w obrocie przed 1 stycznia 2015 r. Z tą datą wprowadzony został do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przepis art.5b w brzmieniu: „Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów”(art. 2 pkt 1 ustawy z 23.10.2014 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i zmianie niektórych innych ustaw). Na mocy art. 4 ust. 3 cytowanej ustawy nowelizującej, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie wydaje decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników za okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przypadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy osobom, które spełniały warunki określone w art. 5b ustawy zmienianej w art. 2. Zatem w przypadku odwołującej wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników może nastąpić tylko w odniesieniu do tych miesięcy kiedy odwołująca osiągała wyższe wynagrodzenie z zawartych umów niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę. Wskazane w ustaleniach faktycznych kwoty wynagrodzenia za kwiecień 2005 r. wskazują na wyższe wielkości niż połowa minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę ustalone na 2005 r. na kwotę 849 zł.

Zatem i odwołanie od decyzji z 30 czerwca 2023 r. jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe, orzec należało jak w sentencji wyroku.

Sędzia Romuald Kompanowski